

Lavangen kommune/ Loabaga suohkan

Formannskapetets forslag til
Budsjett /økonomiplan for 2019– 2022
Kommentardel

Innholdsfortegnelse

1.0	INNLEDNING	3
1.1	ØKONOMI/INVESTERINGER	3
1.2	KOMMUNAL TJENESTEPRODUKSJON	4
1.3	REVITALISERING AV SAMISK SPRÅK OG KULTUR	4
1.4	SAMFUNNSUTVIKLING/NÆRINGSUTVIKLING	5
1.5	MOTTAK AV FLYKTNINGER	5
2.0	BUDSJETTETS HOVEDTALL	6
2.1	FORDELING AV BUDSJETTMIDLENE PÅ DE ULIKE OMRÅDENE	7
2.2	UTGIFTSVEKST FRA 2016 - 2017 FORDELT PÅ KOSTRA ART	7
2.3	INVESTERINGER I 2017	10
2.4	KONSEKVENSER FOR ØKONOMIPLANPERIODEN	10
2.5	UTVIKLING I FOLKETALL FRA 1990-2017	11
2.6	FRANSKRIVING AV FOLKETALL FOR PERIODEN 2015-2040 (SSB)	11
3.0	STRATEGI OG PRIORITERINGER FOR BUDSJETTPERIODEN	13
3.1	KOMMUNEØKONOMI	13
3.2	KOMMUNAL TJENESTEPRODUKSJON	13
3.3	FORVALTNINGSARBEIDET I SMÅ KOMMUNER	14
3.4	KOMMUNESTRUKTUR OG INTERKOMMUNALT SAMARBEID	14
3.5	INVESTERINGER	15

1.0 Innledning

Kommunen har som sin viktigste oppgave å produsere tjenester til befolkningen. Tjenesteproduksjonen må til enhver tid gjennomføres på en slik måte at tilgjengelig personell og andre ressurser utnyttes på beste måte.

Lavangen kommune må i tillegg ha som mål å sikre at lokaldemokratiet overlever som institusjon. Lokaldemokratiet og kommunen må være det bærende element for å sikre velferd og gode tjenester til befolkningen. I tillegg er det viktig at kommunen som den desidert største enkeltaktøren i Lavangen legger til rette for en fortsatt positiv utvikling av Lavangensamfunnet.

1.1 Økonomi/Investeringer

Lavangen har i likhet med andre kommuner de siste årene opplevd at det økonomiske handlingsrommet har blitt redusert på grunn av at utgiftene øker raskere enn kommunens inntekter. Den viktigste årsaken til dette er veksten i lønn og lønnsrelaterte utgifter.

Det er i tillegg viktig å merke seg at den enkelte kommunes andel av utgiftene til produksjon av tjenester til befolkningen har økt betydelig. En viktig årsak til dette er at staten overfører ansvaret for flere tjenester til kommunene uten at dette dekkes fullt ut i inntektssystemet.

Det viktigste inntektsgrunnlaget til den enkelte kommune er koblet opp i mot antall innbyggere og sammensetningen av disse. Folketallet i Lavangen kommune har vært noenlunde stabilt de siste årene. Det var bosatt 1064 personer i Lavangen kommune per 01. juli 2017. Tilsvarende tall for 01. juli 2018 var 1056 personer. Folketallet ved utgangen av 3. kvartal 2018 er 1052 personer. Folketallet har med andre ord holdt seg rimelig stabilt til tross for at en betydelig andel av flyktningene ikke lenger er bosatt i Lavangen kommune.

En nærmere gjennomgang av folketallsutviklingen har vist at det har vært tilflytting til Lavangen ut over det som kommer som en følge av mottak av flyktninger.

Avstanden mellom inntekter og utgifter ved en videreføring av eksisterende drift for budsjettåret 2018 var på kr. 3 371 752. Tar man i tillegg med en utgift på kr. 2 000 000,- for å legge til rette for å ta i mot beboere på Lavangshelmen ut over de 15 det er budsjettet for så var avstanden på kr. 5 371 752,-. Den viktigste årsaken til den store avstanden mellom inntekter og utgifter var en stor vekst i utgiftene til tiltak i barnevernet.

Budsjett for 2019 og økonomiplanen for perioden fra 2020 – 2022 bygger også på en videreføring av eksisterende drift. De fleste priser på kommunale varer og tjenester er øket med 2,8 % som er i tråd med beregnet kommunal deflator.

En videreføring av eksisterende drift for 2019 budsjettet førte til et positivt avvik mellom inntekter og utgifter på kr. 1 848 600,-. Dette positive avviket fremkommer etter at en ekstra bevilgning til Lavangshelmen på kr. 2 000 000,- for å kunne handtere mer enn de 15 plassene det er budsjettet for, er trukket ut.

Den viktigste årsaken til at avstanden mellom inntekter og utgifter har endret seg i så stor grad fra 2018 – 2019 er en betydelig reduksjon i utgiftene til tiltak i barnevernet på

hele kr. 5 219 232,-. Det er viktig å presisere at av dette beløpet er kr. 1 750 000,- et tilskudd på en mindreårig flyktning bosatt i Lavangen.

Den viktigste årsaken til den store redusjonen er at et flertall av barn under omsorg har kommet i en mer stabil situasjon og er flyttet fra beredskapshjem og institusjon til fosterhjem.

1.2 Kommunal tjenesteproduksjon

Kommunene i Indre- sør Troms regionen har lang tradisjon på å samarbeide om å løse kommunale oppgaver. Salangen, Lavangen og Gratangen samarbeider om felles barneverntjeneste, felles IT-driftsavdeling, felles lønns og regnskapsavdeling, felles skatt og Innfordringsavdeling og felles kart og oppmålingsavdeling. Fellestjenestene ble etablert i perioden fra oktober 2007 til 01. mars 2008.

Lavangen kommune har i tillegg et betydelig interkommunalt samarbeid med kommunene Salangen, Bardu, Målselv og Ibestad på helseområdet som innebærer felles legevakt, felles legevaktsentral, avklaringsenger og 24 timers akuttberedskap.

Lavangen kommune jobber sammen med kommunene Salangen, Dyrøy og Ibestad med å få etablert en overbygning på legesiden som har som mål å kunne fremstå som mer attraktiv for unge leger. Prosjektet som har fått navnet Astafjordlegen er vedtatt i to av de kommunene som har signalisert at de er interessert i å være med på samarbeidet. Det er ikke sannsynlig at det nye interkommunale samarbeidet Astafjordlegen vil være operativt før i slutten av første halvår 2019.

1.3 Revitalisering av samisk språk og kultur

Befolkningen i Lavangen kommune bygger på tre stammers møte, og har sine røtter i nordmenn, samer og kvener. Det er beregnet at i overkant av 20 % av befolkningen har samiske røtter.

Lavangen kommune har som en følge av dette lagt til rette for at samisk språk og kultur fortsatt skal være levende. Kommunen har som en direkte følge av dette tilbudt opplæring i samisk språk og kultur i større eller mindre grad siden 1992.

Den politiske ledelsen besluttet i februar 2008 å søke om innlemming under forvaltningsområdet for samisk språk fra januar 2009. Lavangen kommune ble en av kommunene under forvaltningsområdet for samisk språk fra 01. oktober 2009.

Språksenteret Astavuona Giellagoathie er etablert i Lavangen for å ivareta rollen som kraftsenter i arbeidet med revitalisering av samisk språk og kultur. Språksenteret har en regional rolle og skal som en følge av dette også bidra til en revitalisering av samisk språk og kultur i omkringliggende kommuner.

Undervisning via språkbad, som benyttes i Lavangen er en metodikk for å revitalisere språk som er i ferd med å dø ut. Metodikken har blitt benyttet med stort hell i Skottland, Wales og Australia i forbindelse med minoritetsspråk der.

Lavangen kommune ønsker å påta seg et ansvar for å bevare den samiske kulturen og det samiske språket. Dette kan etter vår oppfatning best gjøres ved etableringen av et regionalt språkbadoppvekstsenter i Lavangen kommune. En slik etablering fører også med seg behovet for en større bygningsmasse enn det som per nå disponeres. Et nytt bygg er estimert til å koste ca. 25. mill. kr.

Et språkbadoppvekstsenter vil kunne gi et tilbud om opplæring på samisk til barn og unge fra barnehagealder til fullført grunnskoleopplæring. Senteret er tiltenkt en regional funksjon. Realiseringen av et regionalt språkbadoppvekstsenter forutsetter at det bevilges statlige midler til bygging og drift.

1.4 Samfunnsutvikling/Næringsutvikling

Lavangen kommune har gjennomført et prosjekt som har fått tittelen "Lavangen i Vekst". Prosjektet ble avsluttet i løpet av 2016.

Den politiske ledelsen i Lavangen kommune har besluttet i 2016 at det skulle settes av midler for å tilsette en person i 100 % stilling som skal videreføre en del av det arbeidet som ble påbegynt i forbindelse med prosjektet Lavangen i Vekst.

Kristian Ekeland ble tilsatt som næringsutvikler i Lavangen kommune 01. april 2017.

1.5 Mottak av flyktninger

Lavangen kommune mottok i løpet av ett år i fra 2015 - 2016 i overkant av 60 flyktninger. Antall bosatte flytninger er i løpet av de siste årene betydelig redusert.

Lavangen kommune fikk ved inngangen av 2018 en klar tilbakemelding fra IMDI om at det ikke var aktuelt å bosette nye flyktninger i løpet av året.

Administrasjonen har forutsatt at de inntektene som kommer som en følge av mottak av flyktninger skal dekke de utgiftene mottak av flyktninger medfører. Inntekter og utgifter til mottak av flyktninger føres på et eget ansvarsområde som gjør det mulig å presentere en oversikt per år.

Den situasjonen som har oppstått med manglende påfyll av flyktninger til erstatning for de som flytter ut har ført til betydelige utfordringer for kommunen.

Lavangen kommune besluttet i forbindelse med vedtaket om bosetting av flyktninger å bygge 10 boenheter sentralt plassert i kommunen for å dekke det boligbehovet som oppstod som en følge av vedtaket. Boligene ble bygget etter modell av den såkalte Hamarøymodellen som ble sterkt anbefalt av Husbanken. Kommunen har i henhold til inngått kontrakt et ansvar for å dekke husleien på de 10 boenhetene i 20 år.

Manglende påfyll av flyktninger i tillegg til at flere har valgt å flytte til andre boliger i kommunen har ført til at flere leiligheter står tom. En tom leilighet vil føre til at kommunen taper en tilsvarende månedslønn hver måned. Det er beregnet et tap på husleie på pluss/minus kr. 700 000,- for 2018.

2.0 Budsjettets hovedtall

Etatene har fått beskjed om å budsjettere med videreføring av eksisterende drift. Det er lagt inn en prisstigning på flertallet av kommunale tjenester med 2,8%. I tillegg har det vært foretatt en grundig gjennomgang av forventede utgifter og inntekter. Det er utarbeidet tiltaksliste som vil redusere det kommunale tjenestenivået i f.h.t. 2018. I 2019 er det hovedtariffoppgjør med en forventet lønnstigning på 3,25 %.

Utgifter til pensjon er endret på følgende vis:

	2018	2019
Fellesordningen	18%	19,5
Sykeplelere	19%	18,5
Lærere	8%	9,0

Tabellen viser % andelen av lønn som betales inn til tjenestepensjon

Lavangen kommunes inntekter av skatt og rammetilskudd er for 2019 beregnet til kr 94 853 000,-. Tilsvarende tall for 2018 var på kr 93 155 000,-. Endringen i inntekter av skatt og rammetilskudd fra 2018 – 2019 er positiv og utgjør et pluss på kr 1 698 000,- eller tilsvarende 1,8 %.

Netto utgift til renter og avdrag er beregnet til kr 6 980 000. Tilsvarende tall for 2018 var kr 7 446 834,-. Det er beregnet en reduksjon i utgifter til renter og avdrag på kr 466 834,- fra 2018 til 2019. Lavangen kommune er fortsatt en av kommunene i Troms med lavest lånegjeld per innbygger.

Formannskapets innstilling til budsjett ble vedtatt den 26.11.18.

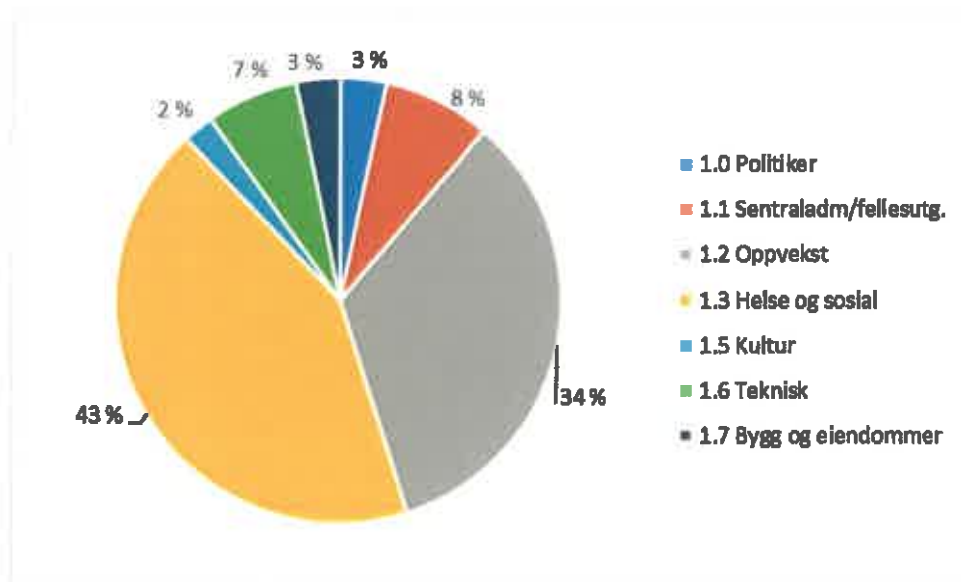
Oversikt over inntekter/utgifter for budsjettåret 2019 og økning i beløp og prosent fra 2018 - 2019

Beskrivelse	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Diff 18 - 19	% endring	% andel bud.
1.0 POLITISKE STYRINGSORGAN	2 895 269	2 944 174	48 905	1,66	-3,35
1.1 SENTRALADMINISTRASJONEN	7 644 793	6 966 551	-678 242	-9,74	-7,93
1.2 OPPVEKSTETATEN	26 273 911	29 701 085	3 427 174	11,54	-33,80
1.3 HELSE - OG SOSIALETATEN	39 416 436	37 680 001	-1 736 435	-4,61	-42,88
1.4 SÆRREGNSKAPER	0	0	0	0	0
1.5 KULTURETATEN	1 896 953	1 960 690	63 737	3,25	-2,23
1.6 TEKNISK ETAT	5 580 749	5 825 677	244 928	4,20	-6,63
1.7 BYGG / EIENDOMMER	2 000 055	2 794 822	794 767	28,44	-3,18
Sum 1.0 - 1.7	85 708 166	87 873 000	2 164 834		100,0
SKATTER OG RAMMETILSKUDD	-93 155 000	-94 853 000	-1 698 000	1,79	
RENTER / AVDRAG ANV. AV RES.	7 446 834	980 000	-466 834	-6,69	-7,94
Total	- 85 708 166	-87 873 000	-2 164 834		

Samtlige tall i tabellen er netto utgift.

2.1 Fordeling av budsjettmidlene på de ulike områdene

Alle andeler baserer seg på netto utgift.

Av oversikten fremgår det at kapittelområde 1.3 helse- og sosial er største etat med et budsjett tilsvarende kr 37 680 001,- eller 43% av driftsutgiftene. Kapittelområdet er redusert med kr 1 736 435,- fra 2018 til 2019. Prosentvis andel av nettobudsjettet er redusert fra 2018 - 2019 med 4,61%.

Kapittelområde 1.2 oppvekst har et forventet forbruk for 2019 på kr 29 701 085,- eller tilsvarende 34% av de totale driftsutgiftene. Kapittelområdet har økt sitt budsjett med kr 3 374 834 fra 2018 til 2019. Økningen kommer hovedsaklig som en følge av reduserte inntekter på gjesteelever på skolen, og forventede besparelser i Lauvmakken barnehage lar seg ikke gjennomføre. Andel av nettobudsjettet har økt med 3,3 % fra 2018 til 2019.

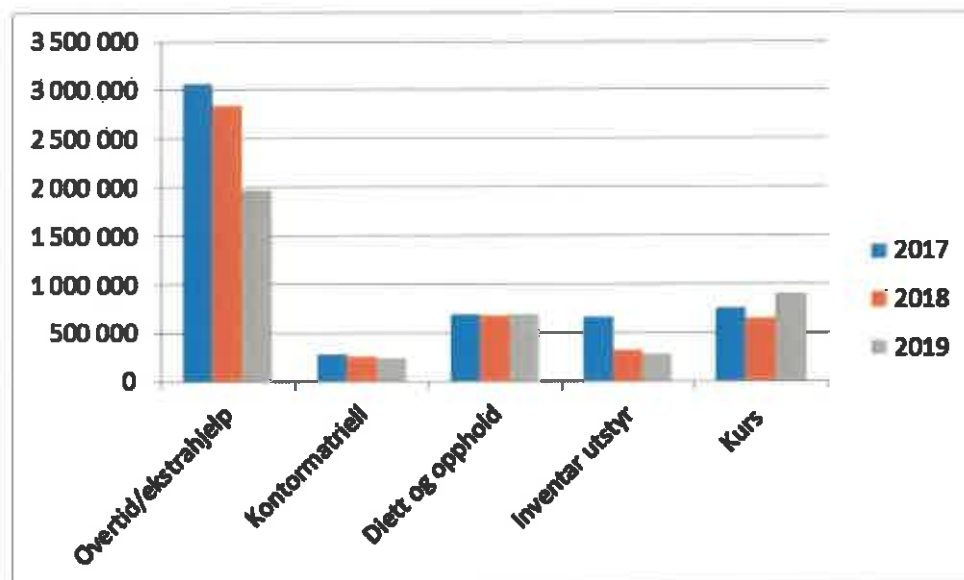
Sentraladministrasjonen, inkl. fellesutgiftene har et forventet forbruk på kr 6 966 551,- eller tilsvarende 8,0% av driftsutgiftene for 2019. Prosentvis andel av nettobudsjettet har redusert fra 2018 - 2019 med 0,9%.

Politiske styringsorganer forventes å forbruke kr 2 944 174,- i budsjettåret 2019. Kapittelområdet har økt sitt budsjett med kr. 15 080,- fra 2018 til 2019. Prosentvis andel av nettobudsjettet er redusert fra 2018 - 2019 med 0,4%.

Teknisk etat har et budsjett for 2019 på kr. 5 825 677,-. Kapittelområdet er økt med kr 481 928,- fra 2018 til 2019. Prosentvis andel av nettobudsjettet har økt fra 2018 - 2019 med 0,5 %.

2.2 Utgiftsvekst fra 2017 – 2019 fordelt på kostra art

ENDRING I UTGIFTER I PERIODEN FRA 2017 - 2019 FORDELT PÅ KOSTRA ART

Oversikten viser endring i utgifter på en del sentrale områder relatert til kommunal drift. Tallstørrelsene baserer seg på utgifter fordelt etter Kostra-nøkkelen.

Av oversikten fremgår det at utgiftene er redusert fra 2018 til 2019 på ovennevnte utgiftsarter, med unntak av kursutgiftene.

I 2017 var det avsatt kr 664 198,- til inventar på oppvekstetaten, en betydelig økning på sentraladministrasjonen og også på særregnskaper. En viktig årsak til den store økningen var nødvendige oppgraderinger av utstyr og inventar kunne tas på budsjettåret 2017. Begrunnelsen for dette var den positive differansen mellom inntekter og utgifter. Utgiftsnivå for anskaffelse av inventar ble mer enn halvert i 2018, og for 2019 er det budsjettert med kr 277 198,-.

Disponible budsjettmidler til reiser, diett og opphold var i 2017 kr 692 051,- og i 2018 kr 672 451,-. Utgiftene er for driftsåret 2019 er økt noe til kr 687 451,-.

Forbrukspostene overtid og ekstrahjelp var i 2017 budsjettert med kr 3 071 819,- og i 2018 kr 2 836 840,-. Det er budsjettert med kr. 1 968 406,- for driftsåret 2019. Økningen i 2017 var i stor grad relatert til integreringstjenesten. Nedgangen i 2018 framkommer hovedsaklig innenfor Lauvmakken barnehage og Kulturskolen, mens det var en økning på ca. kr 250 000,- på Lavangsheimen som ble relatert til økt antall plasser. Reduksjonen i 2019 kan tilskrives at det er tilført mindre midler til overtid og ekstrahjelp til PRO-avd., og at bemanningen er foreslått økt som følge av økning av antall plasser fra 15 til 20 plasser.

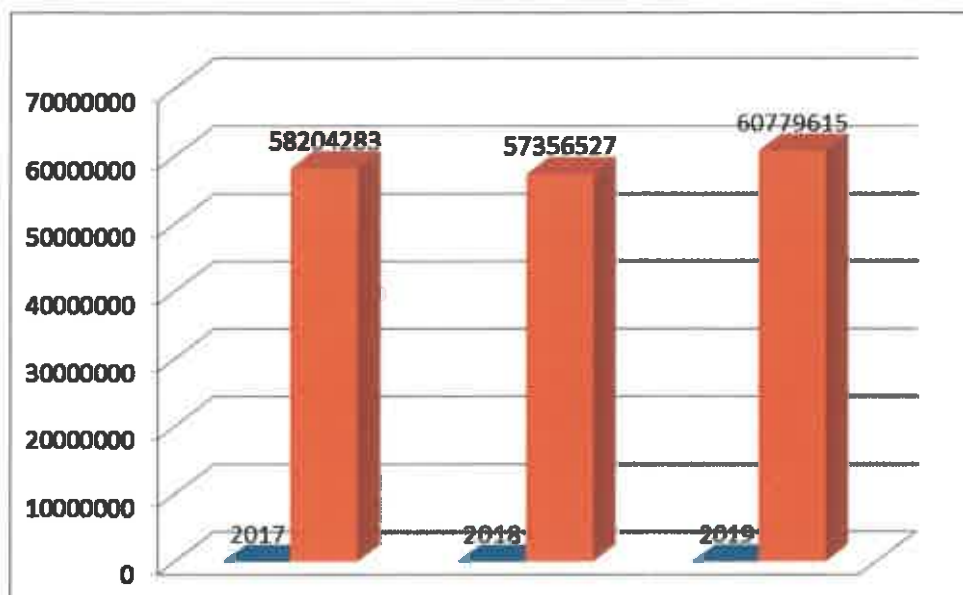
Disponible budsjettmidler til kursing av ansatte var i 2017 på kr 751 000,-. For budsjettåret 2019 er det satt av kr 899 250,- til kurs for ansatte i Lavangen kommune. Økningen skyldes hovedsaklig krav til opplæring av brannmannskaper (3 stk.)

I 2017 var det budsjettert med kr 271 700,- og i 2019 er det budsjettert med kr 236 700,- til kontormateriell. Tilsvarende tall for 2018 var kr. 254 200,-. Hovedårsaken til reduksjonen relateres til økt bruk av elektroniske rutiner.

ENDRING I UTGIFTER TIL LØNN I PERIODEN FRA 2017 - 2019

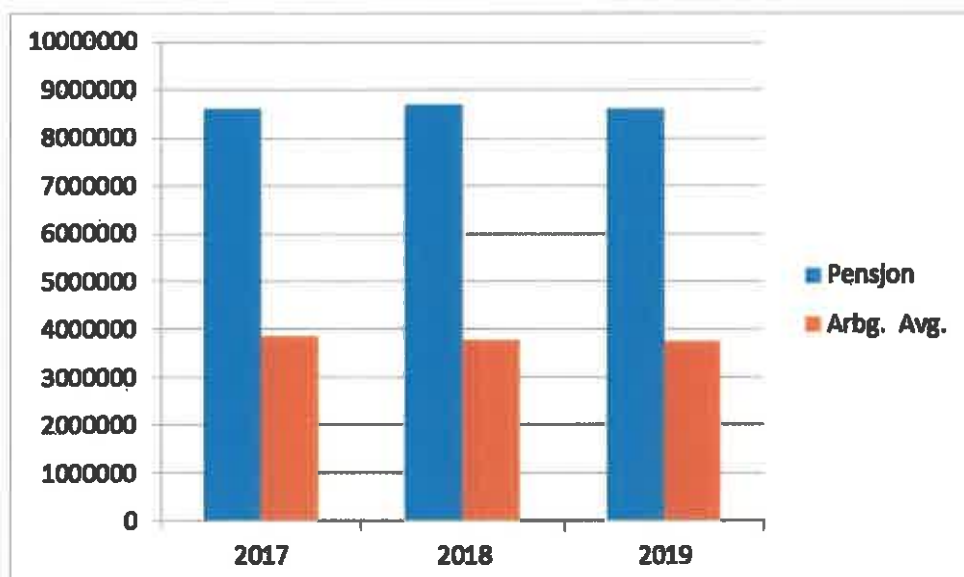

Av oversikten fremgår det at Lavangen kommune i 2017 hadde utgifter til fastlønn tilsvarende kr 5 820 428,3,-. Tilsvarende tall for 2018 var på kr 5 735 652,7,- og for 2019 kr 6 077 961,5,-.

Utgifter til fastlønn er økt med kr 3 423 088,- fra 2018 til 2019. Den prosentvise endringen er på 5,97 %.

De største økningen framkommer Innenfor PRO-avdelingen som følge av økt bemanning som følge av økt antall plasser. I tillegg er det lagt inn en lønnsøkning på 3,25%

ENDRING I UTGIFTER TIL PENSJON OG ARBEIDSGIVERAVGIFT I PERIODEN FRA 2017 - 2019

Av regnskapet for 2017 fremgår det at utgifter til pensjoner (både KLP og SPK) var på kr. 8 604 147,- , og kr. 3 870 868,- i arbeidsgiveravgift . I budsjettet for 2018 var det lagt inn kr 8 684 920,- i utgifter til pensjon og kr. 3 785 541,- i utgifter til arbeidsgiveravgift.

I budsjettet for 2019 er det lagt inn en utgift på 8 606 420,- til pensjon og 3 762 333,- i arbeidsgiveravgift. Totale utgifter til pensjon og arbeidsgiveravgift er med andre ord beregnet til kr. 12 368 753,-.

2.3 Investeringar i 2019

Totalt er det avsatt kr 37 187 000,- til investeringer i budsjettet for 2019.

Tilsvarende ble det avsatt kr 10 655 000,- til investeringer i 2018. Økningen på ca. kr 26,5 mill. kan i sin helhet tilskrives nytt vannverk og ledningsanlegg som er forventet ferdigstilt 31.12.19.

Det er videre avsatt kr 750 000,- i datainvesteringer. Dette er relatert til innføring av nytt saksbehandlersystem – ACOS.

På Lavangen skole er det avsatt kr 115 000,- beregnet til montering av teleslynge i Lauvhallen. Til utbedring av brannstasjon for å tilfredsstille dagens krav med hensyn til garderobeforhold etc. er det satt kr 1 120 000,-

Til egenkapitalinnskudd KLP er det avsatt kr 430 000,-. Dette er en forventet utgiftsøkning på kr 70 000,- fra 2018.

Bevilgning for nytt varmeanlegg på skolen er videreført med kr 2 375 000,-. Tallbudsjettet for investering følger saken som eget vedlegg.

Det vises for øvrig til dokumentet tallbudsjett side 20 og 21 som følger saken som vedlegg.

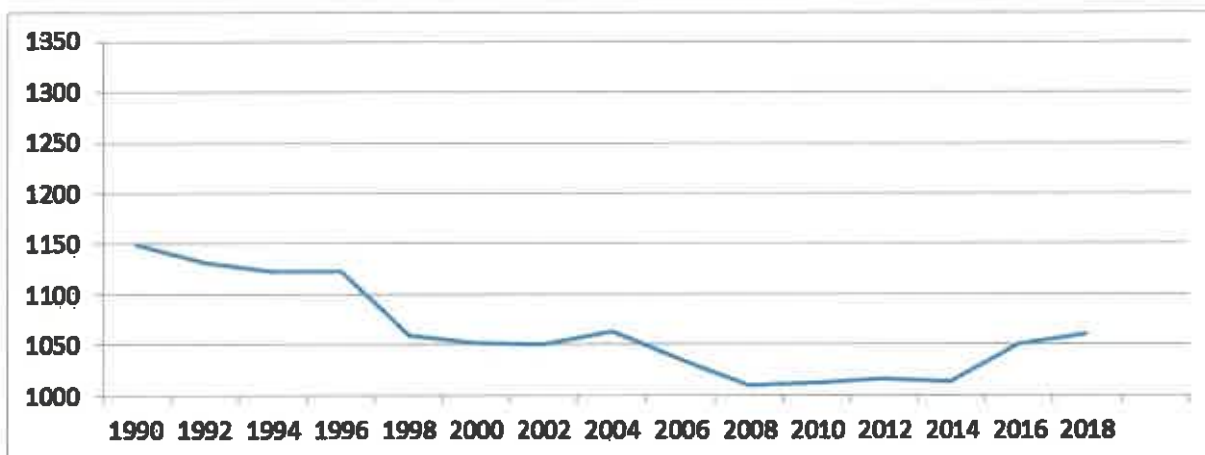
2.4 Konsekvenser for økonomiplanperioden 2018 – 2021

Budsjett og økonomiplan for perioden 2016 – 2019 (formannskapetets innstilling)

OMRÅDE	2019	2020	2021	2022
Netto område 1.0	2 944 174	2 974 174	2 974 174	2 969 174
Netto område 1.1	6 966 551	6 936 551	6 936 551	6 936 551
Netto område 1.2	29 701 085	29 701 085	29 701 085	29 701 085
Netto område 1.3	37 680 001	37 680 001	37 680 001	37 680 001
Netto område 1.4	0	0	0	0
Netto område 1.5	1 960 690	1 960 690	1 960 690	1 960 690
Netto område 1.6	5 825 677	5 825 677	5 825 677	5 825 677
Netto område 1.7	2 794 822	2 794 822	2 794 822	2 794 822
Sum 1.0-1.7	87 873 000	87 873 000	87 873 000	87 868 000
1.8 Rammet. og skatt	-94 853 000	-94 853 000	-94 853 000	-94 853 000
1.9 Renter og avdrag	6 980 000	6 980 000	6 980 000	6 980 000

2.5 Utvikling i folketall fra 1990 – 2018

Folketallet i Lavangen kommune var i 1990, 1149 personer. Av figuren fremgår det at utviklingen i folketallet var negativ frem til 2008. Folketallet i Lavangen har etter dette vært stabilt over flere år frem til økningen som har kommet som en følge av mottak av flyktninger fra 2014. Pr. 1.1.18 var folketallet beregnet til 1067.

Ved budsjetteringen for 2019 ble det lagt til grunn folketall på 1056 personer inkludert flyktninger. Det skal i forbindelse med beregningen av kommunens rammeoverføringer benyttes folketall pr. 1.7. forgående år.

2.6 Framskriving av folketall for perioden 2018 – 2031 (SSB)

	2019	2021	2023	2025	2027	2029	2031
0-1 år	16	16	16	16	18	20	20
2-5 år	39	39	39	39	40	40	40
6-15 år	147	152	145	140	129	121	118
16-22 år	95	95	99	102	105	109	108
23-66 år	517	525	524	520	528	524	537
67 år og eldre	248	241	243	258	252	264	260
	1062	1068	1066	1075	1072	1078	1083

Statistisk Sentralbyrå har gjort en fremskriving av folketallet i samtlige kommuner med utgangspunkt i tall per januar 2018. Fremskrivingen gir et bilde av forventet utviklingen i folketall i de enkelte aldersgruppene for perioden frem til 2031.

Av tabellen fremgår det at folketallet er forventet å holde seg noenlunde stabilt i den aktuelle perioden med en økning på ca. 20 personer i perioden 2019-2031. Dette avviker sterkt fra tidligere prognoseringen som i de fleste tilfeller har vist en nedgang.

3.0 Strategi og prioriteringer for budsjettperioden

Her vil rådmannen foreslå strategi og hovedprioriteringer for perioden 2019-2022. Fokuset er på hele perioden og ikke bare på det første budsjettåret. Det er svært viktig å se hele perioden under ett for å gi forutsigbarhet og se konsekvensene av reduserte inntekter og effekten av tiltak over tid.

3.1 Kommuneøkonomi

Demografi og økonomi hører nøye sammen i små distriktskommuner som i stor grad er avhengig av statlig rammetilskudd. Redusert folketall gir reduserte frie inntekter (skatt og rammetilskudd).

Lavangen kommune har frem til nå hatt god kontroll på den økonomiske situasjonen. Ansatte med budsjettansvar følger lojalt opp de tildelingene som gis av den politiske ledelsen ved kommunestyret. Driften av Lavangen kommune preges av en sunn nøkternhet som over tid har bidratt til bedre økonomisk kontroll enn det som er tilfelle i mange kommuner det kan være aktuelt å sammenligne seg med.

Den likvide situasjonen er så god at det så langt ikke har vært nødvendig å benytte seg av kassakreditt for å kunne betjene løpende utgifter. Rådmannen anbefaler til tross for en situasjon med god økonomisk kontroll at man over tid bygger opp likviditetsreserver som er stor nok til å kunne tåle uventede svingninger i inntekter og utgifter.

En opprusting av den kommunale infrastrukturen de siste årene har ført til at skole og barnehage har gode og tidsriktige lokaler. Unntaket er den samiske barnehagen og deler av lokalene til Lavangen skole (les spesialromsfløyen). Innbyggerne i Lavangen har i tillegg fått tilgang til et moderne fibernettverk som gjør det mulig å ha tilgang til internett samt å kunne motta TV signaler på lik linje med det som innbyggere i mer sentrale strøk kan.

Lavangen kommune har i de siste årene hatt små utfordringer med å skape balanse mellom inntekter og utgifter. Dette kan illustreres ved avviket mellom inntekter og utgifter som for budsjettåret 2017 var positivt og på hele 3, 187 mill kr.

Situasjonen har endret seg og avstanden mellom inntekter og utgifter ved en videreføring av eksisterende drift var for budsjettet 2018 på hele 5,37 mill. kr. Den viktigste årsaken til dette var store utgiftsøkninger til tiltak i barnevernet som en følge av en stor enkeltsak.

Administrasjonen fikk også for budsjettarbeidet for 2019 en beskjed om å videreføre eksisterende drift. En videreføring av eksisterende drift viste et positivt avvik mellom inntekter og utgifter på kr. 1 848 600,-. Den viktigste årsaken til den store endringen er at utgifter til tiltak i barnevernet er kraftig redusert som, en følge av at et flertall av barna er overført fra beredskapshjem og institusjon til forsterhjem.

Det er i tillegg viktig å presisere at videreføring av eksisterende drift baserer seg på 15 plasser på Lavangshelmen noe som i løpet av 2018 har vist seg ikke å være tilstrekkelig.

3.2 Kommunal tjenesteproduksjon

Det er liten tvil om at Lavangen kommune, i likhet med mange små distriktskommuner, har et relativt høyt nivå på primærfunksjonene skole, barnehage, helse, pleie, rehabilitering og - omsorg i forhold til landsgjennomsnittet. I sammenligninger basert på Kostra tall med andre og større kommuner fremstår det som om små kommuner drifter lite effektivt.

Skolene preges av relativt få elever i forhold til antall lærere og dermed mer tid til den enkelte elev. Forholdene ligger til rette for at vi fortsatt skal kunne tilby innbyggerne våre en god skole.

Det blir i mange sammenhenger påpekt at det ikke er vitenskapelig verifiserbare sammenhenger mellom kostnaden per elev i grunnskolen og oppnådde resultater for avgangselever. Sentrale myndigheter og politikere har vist til at skoler i sentrale strøk, med høyt antall elever per lærer og lave enhetskostnader oftere produserer bedre resultater enn elever fra skoler med lavt elevtall og høye enhetskostnader. Lavangen skole er et unntak og har over mange år hatt et fokus på kvalitet og utvikling som har kommet elevene til gode.

Kommunen har full barnehagedekning der alle som har behov for det får plass i kommunens barnehager. Opptak av nye barn i barnehagen gjøres løpende og tilpasses foreldrenes behov.

Kommunen har godt utbygde pleie- rehabiliterings- og omsorgstjenester der alle på sykehjemmet har tilbud om enerom. Hjemmetjenesten gir et godt tilbud med en lav terskel for å få bistand.

Et godt utbygd og robust interkommunalt samarbeid på flere områder bidrar til at tjenester kan utføres effektivt og korrekt.

3.3 Forvaltningsarbeidet i små kommuner

Innbyggerne i Lavangen kommune har ingen grunn til å klage på det tjenestetilbudet kommunen tilbyr. Fylkesmannen i Troms har i en vurdering av den forvaltningsmessige delen av kommunal drift pekt på en del klare utfordringer i mindre kommuner.

Av rapporten framgår det at man i mindre kommuner oftere enn ellers opplever problemer som følge av for små og tette forhold. Muligheten for at tilsatte i administrasjonen eller tillitsvalgte i ulike politiske roller, er i slekts- eller svogerskap med, har nært vennskapsforhold til eller av andre årsaker føler seg ugildig er stor.

Mindre kommuner er i tillegg mer sårbar i situasjoner med ferieavvikling og annet fravær. Det er ikke slik at alle funksjoner er dekket med kompetanse hos flere enn en saksbehandler. Utfordringen er spesielt stor på områder hvor manglende kompetanse får store utslag for ansatte eller innbyggere i kommunen.

3.4 Kommunestruktur og interkommunalt samarbeid

Kommunestrukturdebatten i Norge er i full gang. Det er et klart statlig press på å utvikle større kommunale enheter og regioner.

Vi ser også at andre sentralt initierte endringsprosesser tar utgangspunkt i en del av det samme tankegodset med et ønske om å etablere større og mer robuste enheter og dessverre ofte på en slik måte at det går ut over tilbudet i grøtgrendte strøk.

Her kan nevnes nærpoltireformen i tillegg til den pågående prosessen om restrukturering av Nav kontorene i fylkene.

Lokalt jobbes det med å utrede om det vil være fornuftig å etablere en felles overbygning for legetjenesten i kommunene Lavangen, Salangen, Ibestad og Dyrøy. Prosjektet har fått navnet Astafjordlegene. To av de samarbeidende kommunene Salangen og Lavangen har allerede fattet positive vedtak om å gå inn i samarbeidet. Det er forventet at de øvrige kommunene vil behandle saken i siste møtet i kommunestyret i 2018.

3.5 Nødvendige investeringer

Lavangen kommune har i løpet av de siste årene gjennomført investeringer som har bidratt til nødvendig fornying på flere områder. Det gjenstår etter administrasjonen sin oppfatning noen områder som det bør gjøres noe med.

Lavangen skole.

Lavangen skole har blitt fornyet i flere runder. Siste endring ble gjort ved å rive den gamle småskolefløyen og bygge nytt. Det gjenstår imidlertid deler av skolen som ikke kan sies å være i tråd med dagens standard.

Spesialromsfløyen ved Lavangen skole er i dag i stor grad slik den var på begynnelsen av 60-tallet når den var ferdigstilt. Det betyr at det er store utfordringer rundt varme og ventilasjon i den aktuelle fløyen. Den delen av skolebygget har behov for en totalrenovasjon.

Ny varmeløsning for Lavangen skole.

Lavangen skole med tilhørende idrettshall og svømmebasseng varmes opp av en løsning som er basert på fyring med olje. Administrasjonen har fått i oppdrag å vurdere hvordan man kan gå over til en mer tidsriktig baneløsning med en mer miljørettet profil. Fyring med olje vil ikke bli tillatt etter 01.01.2020.

Selskapet Multiconsult er engasjert for å utrede en ny varmeløsning basert på el i kombinasjon med varmepumpe-teknologi. Det er forventet at en grovskisse av anlegget skal kunne presenteres i løpet av de første månedene av 2019.

Etablering av boliger for eldre med tilsyn.

Administrasjonen fikk i forbindelse med budsjettet for 2017 i oppgave å utrede muligheten for etablering av boliger for eldre med tilsyn. Administrasjonen har laget 5 ulike skisser for hvordan et slikt behov kan løses bygningsmessig.

Pro avdelingen har jobbet med saken og har kommet med forslag til løsninger som innebærer etableringen av en helt ny turnus som skal dekke behovet for tilsyn og tjenester i slike boliger.

Saken ble presentert i et møte i planutvalget hvor det ble konkludert med at det måtte jobbes videre med saken med sikte på at en grovskisse med tilhørende skisser og også en vurdering av personellbehovet skal presenteres til politisk behandling ultimo april 2019.

Nytt vannanlegg.

Administrasjonen fikk for noen år siden i oppdrag å planlegge etablering av en mer stabil vannkilde som i tillegg skulle ha en bedre råvannskvalitet. Det er allerede besluttet at det skal etableres et nytt vannverk med utgangspunkt i Hesjevikelva.

Byggetrinn I av et nytt vannverk med inntaksdam, renseanlegg og tilhørende distribusjonsnett til Tennevoll og Spansgårdsstigninga er iverksatt og vil bli ferdigstilt ved utgangen av 2019.

Hvordan gjøre Lavangen til er mer attraktiv bokommune.

Innbyggertallet er en svært viktig innsatsfaktor for kommuneøkonomien i samtlige kommuner. Det er som en følge av dette viktig å legge til rette for å skape gode bomiljø for både unge og gamle.

Kommuner det er naturlig å sammenligne seg med bruker betydelige ressurser for å legge til rette for at kommunen fremstår som attraktiv for potensielle innbyggere. Tenker i denne sammenhengen på tilrettelegging av det fysiske bomiljøet.

Det kan med fordel legges bedre til rette for at barn og unge skal kunne trives bedre i kommunen enn det som er tilfelle i dag. Eksisterende boområder mangler arealer som er ryddet og klarlagt for lek. Det samme gjelder for deler av Tennevoll sentrum

Administrasjonen anbefaler at man starter arbeidet med en utviklingsplan som skal ta hensyn til det fysiske miljøet. Aktuelle elementer som bør inn i en slik plan er:

- Bedre tilrettelegging av allment tilgjengelige lekearealer
- Vurdering av trafiksikkerhet langs kommunale veier
- Rydding av kratt og trær i kommunalt elde områder
- Beplanting og generell forskjønning av kommunal eiendom